क्षीरवत् पु० क्षीरमिव निर्य्यासोऽस्त्यस्य मतप् मस्य वः १अश्वत्थादौ श्वेतनिर्य्यासयुक्ते वृक्षे । २दुग्धयुक्ते त्रि० "अपूपवान् क्षीरवांश्चरुमेहसादतु" अथ० १८।४।१६ स्त्रियां ङीप् । सा च ७नदीभेदे "ततः क्षीरवतीं गच्छेत् पुण्यां पुण्यतमैर्वृताम् । पितृदेवार्चनपरो वाजपेयमवाप्नुयात्" भा० व० ८४अ०

क्षीरवल्ली स्त्री क्षीरा क्षीरवती वल्ली । क्षीरविदार्य्याम् राजनि०

क्षीरवारि पु० क्षीरमिव वारि यस्य । क्षीरसमुद्रे

क्षीरवारिधि पु० क्षीरमिव वारि धीयतेऽस्मिन् धा-आधारे कि । क्षीरसमुद्रे क्षीरसिन्धुप्रभृतयोऽप्यत्र

क्षीरविकृति स्त्री ६त० (क्षीरसा) कूर्चिकायाम् अमरः

क्षीरविदारी स्त्री क्षीरमिव शुभ्रा विदारी । १श्वेतभूमिकुष्माण्डे शब्दाचि० । क्षीरप्रधाना विदारी । २शुक्लकृष्णयोर्भूमिकुष्माण्डयोः राजनि०

क्षीरविषाणिका स्त्री क्षीरमिव विषाणमग्रमस्त्यस्य ठन् । १वृश्चिकालीवृक्षे (विछाटि) जटाध० । २क्षीरकाकोल्याम् राजनि०

क्षीरवृक्ष पु० क्षीरप्रधानोवृक्षः । १उदुम्बरे जटा० २क्षीरिकायां भरतः । ३राजादन्याम् राजनि० ४न्यग्रोधे ५अश्वत्थे ६मधूके (मौल) च सुश्रुतः । "चतुर्णां वा क्षीरवृक्षाणां न्यग्रोधोदुम्बराश्वत्थमधूकानाम्" सुश्रु० "पत्राणि क्षीरवृक्षाणाम्" सुश्रु० ।

क्षीरशर पु० क्षीरं शीर्य्यतेऽत्र शॄ—आधारे अण् । आमिक्षायां हेमच० दधियोगात्तप्तोष्णपयसः श्रन्थनेन जायमानत्वात् तथात्वम् । [भावप्र०उक्ते नष्टे दुग्धे (छेँडा दुध)

क्षीरशाक न० "पक्वमेव हि यन्नष्टं क्षीरशाकं हि तत् पयः"

क्षीरशीर्ष पु०क्षीरमिव शीर्षमस्य । श्रीवासे चन्दनभेदे राजनि०

क्षीरशुक्ल पु० क्षीरमिव शुक्लः । ङ्गाटके(पनीयफल)शब्दच० ।२राजादन्यां राजनि० ३शुक्लभूकुष्माण्डे स्त्री अम०

क्षीरशुक्रा स्त्री क्षीरवत् शुक्रा । क्षीरकाकल्यां राजनि०

क्षीरश्री त्रि० क्षीरेण श्रीयते मिश्रीक्रियते श्री—कर्म्मणि क्विप् । क्षीरमिश्रिते सोमादौ "शुक्रः क्षीरश्रीः" यजु० ८।५७। "क्षीरमिश्रितः सोमः शुक्र एव भवति" वेददी० क्षीरस्य श्रीरिव श्रीरस्य । २दुग्धतुल्यशोभाके त्रि० । ६त० । ३दुग्धशोभायां स्त्री

क्षीरषट्पलक न० क्षीरेण षण्णां पञ्चकोलानां पलमत्र कप् । चक्र० उक्ते पक्वे घृते "पञ्चकोलैः ससिन्धूत्थैः पलिकैः पयसा समम् । सर्पिः प्रस्थं शृतं प्लीहविषमज्वरगुल्मनुत्"

क्षीरषष्टिक न० क्षीरेण पक्वं षष्टिकम् । क्षीरपक्वे षष्टिकधान्यान्ने । तच्च ग्रहयज्ञे बुधबलौ देयं यथाह याज्ञ० "गुडौदनं पायसञ्च हविष्यं क्षीरषष्टिकम् । दध्योदनं हविश्चूर्णं मांसं चित्रान्नमेव च । दद्यात् ग्रहक्रतं तत्" ।

क्षीरस पु० क्षीरं स्यति सो—क । क्षीरशरे राजनि०

क्षीरसन्तानिका स्त्री० क्षीरस्य सन्तानोऽस्त्यस्य ठन् । आमिक्षायां (छाना) राजनि० "क्षीरसन्तानिका वृष्या स्निग्धा पित्तानिलापहा" राजनि०

क्षीरसमुद्र पु० क्षीरतुल्यः स्वादुरसः समुद्रः । क्षीराम्बुधौ क्षीरसागरादयोऽप्यत्र । "मथितःक्षीरसागरः" भाग०८।८।४

क्षीरसर्पिस् न० क्षीरेण पक्वं सर्पिः । सुश्रुतोक्ते क्षीरतैलपाकविधिना क्षीरेण पक्वे घृतभेदे । क्षीरतैलपाकविधिः क्षीरतैलशब्दे उक्तः । "तैलहीनं वा क्षीरसर्पिरक्षितर्पणम्" सुश्रु० । "क्षीरसर्पिषा चैनमनुवासयेत्" सुश्रु०

क्षीरसार पु० क्षीरं सरति गच्छति कारणत्वेन सृ—अण् । क्षीरजाते शृङ्गाटकादिचूर्णमिश्रणेन (पालजात)ख्याते १पदार्थे । ६त० । २नवनीते च "क्षीरसारमपनीय शङ्कया स्वीकृतं यदि पलायनं त्वया" उद्भटः ।

क्षीरस्फटिक पु० क्षीरमिव शुभ्रः स्फटिकः । क्षीरवर्णे स्फटिकमणिभेदे हेम० ।

क्षीरस्वामिन् पु० अमरटीकाकारे शाब्दिके पण्डितभेदे

क्षीरहिण्डीर पु० ६त० । दुग्धफेने शब्दचिन्ता० ।

क्षीरह्रद पु० क्षीरपूर्णो ह्रदः । क्षीरपूर्णे ह्रदे । तत्रभवादौ शिवा०—अण् । क्षैरह्रद तद्भवादौ त्रि०

क्षीरा स्त्री क्षीरं तद्वर्णोऽस्त्यस्य अच् । काकोल्याम् राजनि०

क्षीराब्धि पु० क्षीरस्य दुग्धरसस्याब्धिः । क्षीरसमुद्रे एवं क्षीरसागरादयोऽप्यत्र ।

क्षीराब्धिज पु० क्षीराब्धौ जायते जन—ड । १चन्द्रे । २लक्ष्म्यां स्त्री ३अमृतादौ यथायोग्यलिङ्गता ।४मौक्तिके ५सामुद्रलवणे न० मेदि० । "यथा भगवता ब्रह्मन्! मथितः क्षीरसागरः" इत्युपक्रमे भाग०८,८,अ०तेषामुत्पत्तिर्दर्शिता यथा "तन्नागा जगृहुः सर्वे तच्छेषं शङ्करोऽग्रहीत् । नारायणाज्ञया तेन नीलकण्ठत्वमाप्नुवान् । ऐरावतश्च नागेन्द्रो हयश्चोच्चैःश्रवाः पुनः । द्वितीयावर्त्तनाद्राजन्नुत्पन्नाविति नः श्रुतम् । तृतीयावर्त्तनेऽप्सरोगणो जातः सुशोभनः । चतुर्थात् पारिजातश्च उत्पन्नः स महातरुः । पञ्चमात् हिमगुस्तस्मात् उत्थितः क्षीरसागरात् । तं भवः शिरसा धत्ते नारीव स्वस्तिकं नृप ! । नाना-